

розвитку людини як особистості. Раніше, держава опікувалась становленням кожного, в ній людина сприймалась, як гвинтик, що підтримує механізм. Вищі навчальні заклади підпорядковувались цій ідеологічній догмі. На сьогодні у світовому вимірі є потреба в креативних особистостях, активних, цілеспрямованих. Завдання навчального закладу допомогти формуванню такої особистості.

Література

1. Багдасарьян Н. Г. Культурология: учебник для вузов / Н. Г. Багдасарьян. — М., 2007.
2. Гарсия Д. О понятии «культура» и «цивилизация» / Д. Гарсия // Вопросы философии. — 2002. — №12. — С. 228–234.
3. Грабар Н. Г. Дифференціація комунікаційної взаємодії в соціокультурному просторі / Н. Г. Грабар // Освіта регіону. — 2012. — №1. — С.184–188.
4. Грабар Н. Г. Інформаційні потреби та інформаційна культура в сучасному вимірі / Н. Г. Грабар, Т. Б. Соколовська // Бібліотечний Форум України. — 2014. — №3. — С. 5–8.
5. Дрыбин В. В. Библиотечное общение / В. В. Дрыбин // Библиография. — 2002. — №2. — С. 97–99.
6. Межуев В. М. Культура в контексте модернизации и глобализации / В. М. Межуев // Теоретическая культурология. — М.: Академический проект; Екатеринбург: Деловая книга, РИК 2005. — С. 317.
7. Пегенева И. А. Роль культурологического образования в подготовке библиотечных специалистов / И. А. Пегенева // Молодые в библиотечном деле. — 2009. — №4–5. — С. 33–36.
8. Пригов и концептуализм: Сборник статей и материалов / Сост. Ж. Галиева. — М.: Новое литературное обозрение, 2014. — 336 с.
9. Сніца Т.Є. Міжкультурна комунікація як суспільний феномен / Т. Є. Сніца // Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Сер. : Філологічні науки. — 2014. — Вип. 3. — С. 146–153. — Режим доступу: <http://nbuv.gov.ua/>
10. Хан, В. На пути к целостности / В. Хан // Alma mater. — 1992. — № 2. — С. 3–10.
11. Hinner M. V. The importance of Intercultural communication in globalized world / M. V. Hinner. — 1998. — Mode of access: <http://www.bwl.tu - Freiburg. De /English /forschung / Globl /pdf>

Данченко І. О.

УДК 37.378.1.14

Педагогічні підходи забезпечення ефективності педагогічної технології формування соціальної зрілості особистості студентів вищих аграрних навчальних закладів

В статті «Педагогічні підходи забезпечення ефективності педагогічної технології формування соціальної зрілості студентів вищих аграрних навчальних закладів» здійснено контент-аналіз психолого-педагогічних досліджень, який дозволив виділити такі основні підходи щодо забезпечення ефективності педагогічної технології формування соціальної зрілості студентів вищих аграрних навчальних закладів (ВАНЗ), а саме: гуманістичний, компетентнісний, особистісно- та діяльнісно-орієнтований, аксіологічний, синергетичний, акмеологічний, технологічний, які сприяють подоланню традиційних стереотипних орієнтацій і веде до нових змісту, методів, технологій, забезпечуючи можливість пріоритетної концентрації на основних цілях, завданнях формування соціальної зрілості студентів ВАНЗ і відповідає особливостям сучасної соціокультурної ситуації формування особистості.

Ключові слова: педагогічний підхід, гуманістичний, компетентнісний, особистісно- та діяльнісно-орієнтований, аксіологічний, синергетичний, акмеологічний, технологічний підходи.

В статье осуществлен контент-анализ психолого-педагогических исследований, который позволил выделить следующие основные подходы по обеспечению эффективности педагогической технологии формирования социальной зрелости студентов высших аграрных учебных заведений (ВАУЗ), а именно: гуманистический, компетентностный, личностно-ориентированный, аксиологический, синергетический, акмеологический, технологический. Применение данных подходов в педагогической практике построения педагогической технологии способствуют преодолению традиционных стереотипных ориентаций, и ведет к формированию нового содержания, методов, технологий, обеспечивая возможность приоритетной концентрации на основных целях, задачах формирования социальной зрелости студентов ВАУЗ и соответствует особенностям современной социокультурной ситуации формирования личности.

Ключевые слова: педагогический подход, гуманистический, компетентностный, личностно и деятельностно-ориентированный, аксиологический, синергетический, акмеологический, технологический подходы.

The article analyzes the psychological and educational research, which allowed identifying the main approaches to ensure the effectiveness of educational technology of formation of a social maturity of students in higher agricultural education institutions, namely the humanist, competence, student-centered, axiological, synergistic, technology. The use of these approaches in teaching practice of construction of educational technology enables a priority focus on its main objectives, the tasks in accordance with the characteristics of modern social and cultural situation of identity formation.

Keywords: pedagogical approach, humanistic, competence, personality and action-oriented, axiological, synergistic, technological approaches.

Тривалий час загальноосвітня та професійна школа спиралися на позиції гностичного підходу, головним завданням якого було формування в студентів міцні систематизовані знання (уміння і навички завжди виступали другорядними компонентами). Сьогодні акценти змінюються – від гностичного підходу до компетентісного підходу, основною метою є формування здібностей до активної, продуктивної праці в усіх формах життєдіяльності з метою саморозвитку і самореалізації особистості.

Сучасними пріоритетними напрямками держаної політики щодо розвитку освіти в Україні стає: особистісна орієнтація та формування загальнолюдських та національних цінностей; створення рівних можливостей у здобутті освіти; підвищення якості освіти, оновлення змісту та форм навчально-виховного процесу на інші [9, с. 6]. Стратегічними завданнями реформування вищої освіти в Україні трансформація кількісних показників освітніх послуг у якісні.

Сучасні тенденції оцінювання ефективності якості освіти О. Овчарук характеризує трьома показниками: змісту, процесу навчання та виховання; результатів [10, с. 13].

Зміна принципу призводить до зміни підходу – визначеної позиції, точки зору, що обумовлює дослідження, проектування, організацію будь-якого явища, процесу.

С. П. Максимюк, аналізуючи поняття «підхід» як педагогічна категорія, трактує дане поняття «як виділення головного в педагогічному явищі» [7, с. 22].

Контент-аналіз психолого-педагогічних досліджень дозволив виділити такі основні підходи щодо забезпечення ефективності педагогічної технології формування соціальної зрілості студентів вищих аграрних навчальних закладів (ВАНЗ), а саме: гуманістичний, компетентнісний, особистісно- та діяльнісно-орієнтований, аксеологічний, синергетичний, акмеологічний, технологічний.

Найбільш узагальненим серед підходів формування соціальної зрілості особистості студентів ВАНЗ, який скеровує сучасну парадигму вітчизняної освіти та виховання і, відповідно, зумовлює більшість принципів її організації є гуманістичний підхід.

В основу гуманізації навчання та виховання покладено ідеї про здатність кожного зі студентів до всебічного самовдосконалення, самоцінність їх особистостей, право проявляти й розвивати свої здібності в умовах позитивної морально-психологічної атмосфери навчально-виховного процесу, необхідність і доцільність надання їм самостійності, можливостей для самореалізації, повага до їхньої самобутності тощо [3, с. 90].

Цінність запровадження цього підходу у процесі формування соціальної зрілості особистості студентів ВАНЗ полягає в тому, що він дозволяє не тільки розкрити й відповідно розвинути особистість студента, але й сформувати в його особі гуманістично спрямовану особистість. Зазначений підхід до формування соціальної зрілості особистості студентів ВАНЗ набуває своєї реалізації в особистісній орієнтації навчального процесу.

Особистісно-орієнтований підхід передбачає здійснення формування соціальної зрілості особистості студентів ВАНЗ через проектування змісту й методичного забезпечення з урахуванням: вікових та індивідуальних особливостей суб'єктів навчально-виховного процесу вищих аграрних навчальних закладів: специфіки когнітивних, емоційних, комунікативних, мотиваційних та інших процесів і, зокрема, здібностей, потреб, мотивів, інтересів, особистісні

якостей студентів [5, с. 32]; попередньо привласнених особистісних ресурсів: знань, умінь, способів діяльності, які акумулюються в межах їх індивідуального досвіду [8, с. 11].

Як вважає В. В. Серіков, особистісно-орієнтована парадигма навчання та виховання передбачає втілення в його процесі таких основних функцій самореалізації особистості як: вибірковості (здатність людини до вибору); рефлексії (особистість повинна оцінювати своє життя); буття, що полягає в пошуках сенсу життя та творчості; відповідальності (я відповідаю за все); автономності особистості (у ході розвитку вона дедалі більше стає вивільненою від інших факторів); формувальна функція (формування образу Я) [11, с. 78].

Ще одна особливість застосування в процесі формування соціальної зрілості особистісно-орієнтованого підходу стосується створення умов зовнішньої психологічної підтримки розвитку особистості студентів.

Мова йде про психологічну службу, що створена у вузах ВАНЗ для надання індивідуальної консультативної діяльності з усіма суб'єктами навчально-виховного процесу.

Справа в тім, що у вузі переважають групові форми занять, що включають групові ігри, групові тренінги та ін., які більше придатні для тренінгу мислення, а не розвитку приховання сторін особистості. Тому особистий контакт студента з психологом-педагогом може бути незамінним засобом індивідуальної його підтримки якщо він відчуває потребу в такій підтримці і усвідомлює це.

Очікуваним результатом застосування особистісно-орієнтованого підходу до формування високого рівня соціальної зрілості особистості студентів ВАНЗ є й усвідомлення ними значення та оволодіння механізмами соціальної взаємодії з урахуванням особистісних якостей суб'єктів взаємодії.

У свою чергу, застосування компетентнісного підходу – спрямованість педагогічного процесу на формування ключових (базових, основних) і предметних компетентностей особистості, результатом якого є сформована загальна компетентність людини [10, с. 15], зумовлюється, з одного боку, компетентнісною парадигмою національної освіти та виховання, а з іншого – специфікою предмета даного дослідження.

Доцільність використання наступного – діяльнісно-орієнтованого підходу до реалізації означеної підготовки зумовлена насамперед завданнями останньої. Адже перед студентами постає

необхідність вдосконалитись у різних основних видах діяльності – навчальній і професійній.

Використання діяльнісного підходу до формування соціальної зрілості студентів рекомендується деякими зарубіжними педагогами в тих випадках, коли потрібно дещо абстрагуватись від продукту діяльності на користь того, як вона організована; яким чином, за допомогою яких прийомів і стратегій вирішуються труднощі в її процесі [12, с. 10]. В цьому розумінні він є дидактичною та виховною матрицею процесу формування соціальної зрілості студентів ВАНЗ.

Крім того, сенс впровадження діяльнісного підходу полягає у тому, що студент не тільки використовує та точно повторює вірний спосіб, прийом дій, а самостійно вирішує питання застосування його у конкретних умовах.

Технологічний підхід до навчання та виховання означає, що його процес проектується на рівні й у форматі педагогічної технології, а також, що студенти готуються створювати власні технології в подальшій діяльності.

Поняття технологія, в даному випадку розуміється як така побудова діяльності педагога і студента, в якій всі дії, що входять до її складу, спрямовані в певній цілісності й послідовності, а виконання передбачає досягнення необхідного результату [6].

Використання цього підходу означає можливість такого проектування процесу, що забезпечує гарантовані результати і мінімізує можливі перешкоди, що можуть виникнути за різних обставин.

Аксіологічний підхід до формування соціальної зрілості студентів ВАНЗ полягає в тому, що специфіка ціннісних орієнтацій студентів не тільки вивчається і береться до уваги в ході реалізації педагогічної технології формування соціальної зрілості студентів ВАНЗ, але й підлягає цілеспрямованому впливу, результат якого оцінюється на початку, протягом відповідної роботи і по його закінченні.

Синергетичний підхід, значення якого полягає у створенні педагогічних умов для підвищення результатів навчально-виховної діяльності, розвитку прагнення студентів до творчості і значно стимулює мотивацію [2, с. 186].

Сутність синергії визначають формулою: $1+1>2$, що розуміється в педагогіці як більш ефективна діяльності кожного учасника у співпраці з іншими, ніж в індивідуальному режимі [4, с. 9].

Як наука, що вивчає розвиток особистості на етапі дорослості і досягнення нею вершин у природному та соціальному розвитку,

акмеологія вивчає життєві обставини та умови, типові для певного віку та рівня розвитку людини, що сприяють досягненню вершини на кожному віковому етапі.

У межах цього підходу окреслюються особливості розвитку особистості на певному віковому відрізку, здатної до досягнення вершин власної компетентності; визначається, до якої педагогічної системи має бути включена особистість, щоб відбувався перехід від кульмінації до кульмінації в особистісному розвитку.

Акмеологічний підхід дозволяє визначати шляхи компенсації недосягнутого на попередньому відрізку життєвого шляху оптимуму розвитку, а також проектувати етапи особистісного зростання від однієї особистісної вершини до іншої [1, с. 11].

Таким чином, в процесі формування соціальної зрілості студентів ВАНЗ доцільно реалізовувати гуманістичний, компетентнісний, особистісно- та діяльнісно-орієнтований, акмеологічний, синергетичний, акмеологічний, технологічний підходи, які сприяють подоланню традиційних стереотипних орієнтацій і веде до нових змісту, методів, технологій, забезпечуючи можливість пріоритетної концентрації на основних цілях, завданнях формування соціальної зрілості студентів ВАНЗ і відповідає особливостям сучасної соціокультурної ситуації формування особистості.

Література

1. Антонов В. М., Антонова-Рафі Ю. В. Кібернетична акмеологія: теорія і практика моделювання, акселерації та розвитку людини. – Київ: КНТ, 2011. – 280 с.
2. Вірковський А. П., Гужанова Т. С. Синергетичний підхід до освітніх технологій навчання й виховання // Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. – 2003. – № 12. – С. 186-189.
3. Дьяченко М. И., Кандыбович Л. А. Психологический словарь-справочник. – Минск: Харвест, 2007. – 576 с. С.90
4. Князева О., Курдюмов С. Синергетичні методи освіти // Завуч. Наша вкладка. – 2004. – № 36 (222). – С. 910.
5. Концепція загальної середньої освіти (12-річна школа) // Книга вчителя іноземної мови: Довідково-методичне видання / Упоряд. О. Я. Коваленко, І. П. Кудіна. – Вид. 2-ге, доповн. – Харків: ГОРСІНГ ПЛЮС, 2006. – С. 2949.
6. Лобышева И. С. Тема урока: "Технология разноуровневого обучения математики". – Режим доступу: http://festival.1september.ru/2005_2006/index.php?numb_artic=310546. – Заголовок з екрану.
7. Максимюк С.П. Педагогіка: Навчальний посібник. – К.: Кондор, 2009. – 670 с.
8. Михальська В. Р. Підготовка студентів педагогічного коледжу до управління навчальною діяльністю молодших школярів. Спеціальність 13.00.04 – теорія та

- методика професійної освіти: автореф. дис. канд. пед. наук. – Вінниця, 2006. – 22 с.
9. Модернізація вищої освіти в Україні Болонський процес: матеріали до першої лекції / [уклад.: М. Ф. Степко, Я. Я. Болюбаш, К. М. Левківський, Ю. В. Сухарніков]; відп.редак.: М.Ф. Степко. – К.: [б.в.], 2004. – 24 с, С. 6.
 10. Овчарук О. Компетентності як ключ до оновлення змісту освіти // Стратегія реформування освіти в Україні: рекомендації з освітньої політики / Оксана Овчарук. К.: К.І.С., 2003. – С. 1337.
 11. Теория и практика личностно ориентированного образования "Круглый стол" / Материал подготовила Е.В. Бондаревская // Педагогика. – 1996. – № 5.– С. 7280.:78.
 12. Raimes A. Techniques in Teaching Writing. Teaching Techniques in English as a Second Language / Series Editors: Russell N. Campbell and William E. Rutherford, Oxford University Press. – 1988. – 395 p.: 1011.

Біленька І. Г.

УДК 111.11:17

Естетична складова професійної самореалізації особистості

Аналізується естетична складова в самореалізації особистості студентів. Зазначається, що сучасні модернізаційні проекти в галузі вищої освіти мають враховувати те, що екзистенція естетичного в освіті постає засобом розвитку соціальних компетенцій студента, необхідних для ефективного конструювання власної повсякденності та професійної діяльності.

Ключові слова: естетичне, аксіологічна уява, професійна самореалізація, студенти, прагматизація життєвого процесу.

Анализируется эстетическая составляющая в самореализации личности студентов. Отмечается, что современные модернизационные проекты в области высшего образования должны учитывать то, что экзистенция эстетического в образовании возникает посредством развития социальных компетенций студента, необходимых для эффективного конструирования собственной повседневности и профессиональной деятельности.

Ключевые слова: эстетическое, аксиологическое воображение, профессиональная самореализация, студенты, прагматизация жизненного процесса.

The aesthetic component in self-realization of student's personality has been analyzed. It is pointed out that contemporary modernization projects in the field of higher education must take into account that the existence of aesthetics in education arises through development of student's social competences that are necessary for effective construction of personal daily professional activity.

Key words: aesthetic, axiological imagination, professional self-realization, students, pragmatization of life process.

Серед багатьох важливих аксіологічних домінант життєдіяльності людини особливе місце і роль займає естетичний компонент. Людині властиве естетичне ставлення до дійсності, здатність до її перетворення за законами краси. Естетичне входить у плоть і кров людини, визначає її гуманістичне ставлення до природи, суспільства і до самої себе, спонукає до активності і творчості. В сучасну еру інформаційно-комунікаційних технологій естетичний